

ЛЬВІВСЬКИЙ НАУКОВИЙ ФОРУМ

МАТЕРІАЛИ

II МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ



АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОЇ НАУКИ ТА ОСВІТИ

(частина II)

9-10 листопада 2020 року

ЛЬВІВСЬКИЙ НАУКОВИЙ ФОРУМ

**МАТЕРІАЛИ
II МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
КОНФЕРЕНЦІЇ**

**АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ
СУЧАСНОЇ НАУКИ ТА ОСВІТИ**

**9-10 листопада 2020 року
(частина II)**

**Львів
2020**

УДК 005

ББК 94.3(0)

Актуальні проблеми сучасної науки та освіти (частина II): матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції м. Львів, 9-10 листопада 2020 року. – Львів : Львівський науковий форум, 2020. – 48 с.

У даному збірнику представлені тези доповідей учасників II Міжнародної науково-практичної конференції «Актуальні проблеми сучасної науки та освіти», організованої Львівським науковим форумом. Висвітлюються Актуальні проблеми сучасної науки та освіти на сучасному етапі становлення, розглядаються сучасні наукові дискусії різних наукових напрямів.

Збірник призначений для студентів, здобувачів наукових ступенів, науковців та практиків.

Всі матеріали представлені в авторській редакції. За повноту та цілісність яких автори безпосередньо несуть відповідальність.

Клименко Л.В. СУЧАСНА ПРАКТИЧНА РЕАЛІЗАЦІЯ ІНТЕРАКТИВНОГО НАВЧАННЯ НА УРОКАХ ІСТОРІЇ	32
Коваленко М.В. ОСОБЛИВОСТІ ФОРТЕПІАННОЇ ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТІВ У ГУМАНІТАРНОМУ КОЛЕДЖІ	34
Лисак К.М. ВИКОРИСТАННЯ ПРОЕКТІВ НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ В 5 – 9 КЛАСАХ.....	36
Малієнко Ю.Б. СПЕЦИФІКА ВЗАЄМОДІЇ ПРЕДМЕТНОЇ ІСТОРИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ТА ІСТОРИЧНОЇ СВІДОМОСТІ У ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ ІСТОРІЇ В ЛІЦЕЇ.....	38
Новаковець В.П. АКТУАЛЬНІ ШЛЯХИ ВИЗНАННЯ ДИПЛОМІВ ДУХОВНИХ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ.....	39
Онїщенко Н.В. ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ НА ЗАНЯТТЯ З БІОЛОГІЇ	41
Чумаченко Ю.В. ЗАСОБИ НОМІНАЦІЇ В КОНТЕКСТІ ІНФОРМАЦІЙНОЇ КАРТИНИ СВІТУ	42
Яценко Е.М. ПІДВИЩЕННЯ РІВНЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ВИКЛАДАЧА У КОНТЕКСТІ СУЧАСНИХ ВИКЛИКІВ.....	43
ПСИХОЛОГІЧНІ НАУКИ	44
Басва К.О. РОЛЬ ЗАПЕРЕЧЕННЯ ЕКОЛОГІЧНИХ ПРОБЛЕМ У ПРОЯВІ СУБ'ЄКТНОСТІ В СИТУАЦІЯХ ВЗАЄМОДІЇ З ЛЮДЬМИ.....	44
Дрожик Л.В. РОЗВИТОК ПРОФЕСІЙНОЇ КРЕАТИВНОСТІ МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ ЗДО	45
Левчук Л.Р. ПСИХОЛОГІЧНІ УМОВИ ФОРМУВАННЯ ЖИТТЄВИХ ПЛАНІВ ОСОБИСТОСТІ У ПЕРІОД СЕРЕДНЬОЇ ДОРОСЛОСТІ.....	47
Медведєв В.М. РОЛЬ ЕМОЦІЙНОГО ФАКТОРУ В ПРОФЕСІЙНОМУ ВИГОРАННІ РОБІТНИКІВ СФЕРИ «ЛЮДИНА - ЛЮДИНА».....	49

які нашкодили людям. Імовірно, заперечення вмикається, коли індивід стикається з неконтрольованими обставинами, оцінка непомітних екологічних проблем стихійними є безсилям перед явищами, які існують в світі. Визнання своєї безпорадності в екологічній сфері, очевидно, зв'язаний з первісно низкою (загальною і екологічною) самоефективністю чи усвідомлення своєї слабкості перед наявним в дійсності. Невір'я успіху дії та розуміння власної вразливості перед лицем складних життєвих обставин може бути причиною відмови нести відповідальність за шкоду, завдану живим істотам.

Література:

1. Журбин В.И. Понятие психологической защиты в концепциях З. Фрейда и К. Роджерса. Вопросы психологии. 1990. 4. С. 14-22.
2. Карась Д.В. Установочно-смысловые детерминанты интернальности как факторы осуществления личностного выбора: дис. канд. психол. наук. Кемеровский государственный университет. 2019. 195 с.
3. Кряж И.В. Психология глобальных экологических изменений: монография. Х.: ХНУ имени В.Н. Каразина. 2012. 512 с.
4. Chen, M.F. (2015). Self-efficacy or collective efficacy within the cognitive theory of stress model: Which more effectively explains people's self-reported proenvironmental behavior?. Journal of Environmental Psychology. 42.P. 66-75.
5. Lee J.W. Energy conservation behavioral intention: attitudes, subjective norm and self-efficacy. International Conference on New Energy and Future Energy System. 2016. P. 1088/1755.

Дрожик Л.В.,

*магістрант кафедри педагогіки та психології
управління соціальними системами імені акад. І.А.Зязюна
Національного технічного університету «ХПІ»*

РОЗВИТОК ПРОФЕСІЙНОЇ КРЕАТИВНОСТІ МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ ЗДО

Реформування та інноваційний розвиток сучасної освіти зумовлюють зростання потреби суспільства у формуванні творчої особистості з високим рівнем інтелектуального розвитку, здатної до створення та засвоєння інновацій у будь-якій галузі. Це стосується і майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти, потрібно значну увагу приділяти розвитку їх професійної креативності, адже дошкільний вік є визначальним для успішної соціалізації особистості, її фізичного, інтелектуального, духовного, культурного розвитку.

Вітчизняною та зарубіжною наукою накопичено певний досвід у розробці основних теоретичних передумов проблеми формування творчої особистості педагога. Її досліджували такі філософи, педагоги, психологи як Л. Виготський, В. Кан-Калик, А. Книш, Л. Коган, О. Леонтьєв, Б. Ломов, О. Савченко та ін. Окремі дослідження А. Богуща, Л. Зданевич, Л. Іщенко, Е. Карпова присвячені розвитку творчого потенціалу майбутніх вихователів ЗДО.

Базовий компонент дошкільної освіти спрямовує зусилля батьків, педагогів, психологів на розвиток творчого потенціалу дитини, що має свої особливості у дошкільному дитинстві, на своєчасне підтримання досягнень індивідуальної своєрідності неповторного життєвого шляху дитини, забезпечення психолого-педагогічного супроводу розвитку дитини у дошкільні роки» [1].

Та перш ніж помітити в малюкові щось незвичне, неординарне, талановите, потрібно, насамперед відкрити ці якості в самому вихователі. Тільки творча особистість може виховати творчу дитину.

Провідний вид діяльності дошкільника ставить високі вимоги до вміння вихователя якісно організовувати сюжетно-рольові ігри. Методи та прийоми керівництва грою вимагають високого рівня креативності вихователя.

Одним з чинників розвитку дитини є зовнішнє (розвивальне) середовище, в якому відбувається педагогічний процес і яке є його важливою складовою частиною. Усі його елементи покликані забезпечувати і стимулювати вільний вибір і зміну видів діяльності дитини, створювати актуальні для неї і доступні для її розвитку проблемні ситуації. Для цього вони повинні бути інформативними, емоційними та містити в собі пізнавальну та емоційну новизну.

Тому важливим у підготовці вихователів ЗДО є розвиток їх професійної креативності, а саме здатності до актуалізації творчих пізнавальних процесів, рефлексії, саморегуляції творчої діяльності, реалізації розумових дій та операцій у творчому розв'язанні педагогічних завдань і потребу у творчій самореалізації й емоційному задоволенні своєю творчою діяльністю.

Проблема розвитку креативності особистості в даний час є досить суперечливою. В психолого-педагогічних дослідженнях під розвитком розуміються якісні і кількісні зміни від народження і до зрілого віку людини з точки зору фізіології, пізнання і поведінки. Креативний розвиток передбачає кількісні та якісні зміни з точки зору творчого потенціалу, які проявляються в подоланні стереотипів сприйняття, мислення і діяльності.

Розвиток, на думку О. Подгузової, має три основних закони, опора на які необхідна для розвитку креативності:

- перший закон: розвиток відбувається тільки в контакт з середовищем;
- другий закон розвитку: можуть бути розвинені тільки ті якості і властивості, які потенційно закладені в генетичному коді живого організму;
- третій закон: розвиток є незворотнім. Вступивши на шлях творення, людина не може зупинитися, не може не творити, відчуває надзвичайно сильну потребу в пізнанні, в творенні.

Процес оновлення, розвитку, отримання нового стає постійною і незворотною потребою і здатністю людини виходити за рамки стандарту, нічого не робити недбало і за шаблоном.

Таким чином, основні закони розвитку проявляються в протіканні процесу творчості на всіх його фазах [5]. Різні вчені мають своє бачення на розвиток креативності.

Р. Павлюк наголошує на тому, що формування креативності майбутнього вчителя має супроводжуватися використанням сучасних педагогічних технологій та базуватися на гуманістичній основі. Така форма навчально-виховної діяльності підготовки майбутнього педагога може бути здійснена на основі використання інтерактивних технологій навчання. За такої умови вчитель набуде необхідного йому арсеналу знань, умінь і навичок для успішного здійснення професійно-педагогічної діяльності [4].

В. Павленко вважає, що основні умови перетворення діяльності вчителя у креативну: усвідомлення себе як творця в педагогічному процесі; усвідомлення сутності, значення і завдань власної педагогічної діяльності, її мети; сприймання виховання як особистості в педагогічному процесі; усвідомлення власної креативної індивідуальності, а також наголошує на тому, що потрібно долати бар'єри прояву креативності, не боятися оцінки іншими людьми, бо в будь-якій новій справі завжди є велика вірогідність невдачі, помилки [3; 6].

Ми бачимо, що реалізація розвитку креативності в більшості забезпечується шляхом введення додаткових навчальних дисциплін, спрямованих на розкриття творчого потенціалу студентів, застосування психотренінгових програм.

Розвиток креативності здійснюється через використання різноманітних методів та засобів навчання: евристичних методів, ділових ігор, групових дискусій, психогімнастичних вправ, засобів ІКТ тощо.

Але значна кількість сучасних досліджень (М. Кисельової, О. Брюховецької, О. Донченко, Л. Лебедевої, О. Отич, Н. Пов'якель, Л. Подкоритової, Н. Сергєєвої та ін.) демонструє підвищений інтерес до застосування арт-терапії в освітньому процесі. Це викликано, по-перше, необхідністю запровадження в освітній процес технологій, що сприяють реалізації гуманістичної спрямованості педагогічного впливу, а по-друге – багатофункціональністю, екологічністю та ефективністю застосування засобів арт-терапії для низки навчальних, розвивальних і виховних завдань.

З огляду на це, арт-терапія в Україні перебуває в стадії становлення та швидкого розповсюдження.

О. Брюховецька зазначає, що арт-терапія – це технологія створення та використання різних творів мистецтва з метою передачі почуттів, емоцій та інших проявів психіки людини; це інструмент для дослідження і гармонізації тих сторін внутрішнього світу людини, для вираження яких слова не підходять. Арт-терапія здатна простими й екологічними засобами актуалізувати внутрішній потенціал кожної людини. Ця технологія передбачає організацію живого конструктивного союзу здобувачів освіти, які отримують вищу освіту, та викладача у культуротворчому мистецькому просторі з метою реалізації освітніх завдань, серед яких є розвиток креативності як здатності до творчості та потреби до творчого самовираження [2].

М. Кисельова визначає арт-терапію як «метод, пов'язаний з розкриттям творчого потенціалу індивіда, звільненням його прихованих енергетичних резервів, знаходженням ним оптимальних способів вирішення своїх проблем».

Ми дотримуємося позиції, що арт-терапія є педагогічним методом, який має неклінічну спрямованість і розрахований на потенційно здорову особистість. Він має завдання - розвиток, виховання та соціалізацію

особистості. Педагог застосовує арт-терапію з певною конкретною метою, а саме розвинути професійну креативність студента, відповідно і зміст діяльності задається педагогом (на відміну від терапевтичного процесу, у якому спеціаліст орієнтується на індивідуальний запит особистості).

Комплексний вплив на професійну креативність як інтегрований, багатокomпонентний феномен можливий завдяки поліфункціональності арт-терапії і дозволяє одночасно впливати на емоційно-почуттєву сферу студентів, активізувати їх творчі пізнавальні процеси, сприяти професійному креативному самопізнанню та саморозвитку майбутніх фахівців.

З огляду на це, вважаємо арт-терапію доцільним та перспективним засобом розвитку досліджуваної здатності.

Література:

1. Базовий компонент дошкільної освіти. *Дошкільне виховання*. 2012. № 7. С. 4-19.
2. Брюховецька О. Арт-терапевтичні технології у процесі особистісно орієнтованої підготовки майбутніх психологів, які отримують другу вищу освіту. URL: https://lib.iitta.gov.ua/8071/1/%D0%91%D0%A0%D0%AE%D0%A5%D0%9E%D0%92%D0%95%D0%A6%D0%9A%D0%90%D0%AF_1_2014.pdf (дата звернення 10.08.2020).
3. Павлик В.В. Креативність учителя як чинник розвитку педагогічної творчості. *Формування дидактичної компетентності педагогів дошкільної та початкової освіти: збірник науково-методичних праць* / за заг. ред. В. С. Литньова, Н. С. Колесник, Т. В. Наумчук. Житомир : вид-во ЖДУ ім. І.Франка, 2015. С. 145-150.
4. Павлюк Р. Формування креативності майбутнього педагога засобами інтерактивних технологій навчання. *Педагогічні науки*. 2010. Вип. 1. С. 61-66.
5. Подгузова Е. Е. Креативность личности: возможности развития в условиях вуза : монография. Смоленск, СГИИ, 2001. 119 с.
6. Цветкова Г. Г. Креативність як здатність викладачів вищої школи до створення нової педагогічної реальності. *Педагогічна освіта: теорія і практика. Психологія. Педагогіка*. 2016. № 25. С. 107-113.

Левчук Л.Р.,

студентка магістратури кафедри психології

Відкритого міжнародного університету розвитку людини «Україна».

ПСИХОЛОГІЧНІ УМОВИ ФОРМУВАННЯ ЖИТТЄВИХ ПЛАНІВ ОСОБИСТОСТІ У ПЕРІОД СЕРЕДНЬОЇ ДОРОСЛОСТІ

Key words: psychological conditions, life plans, well-being, emotional comfort

Постановка проблеми. Оскільки на сучасному етапі розвитку української держави, в умовах безперервних суспільних і соціально-економічних трансформаційних процесів актуалізується проблема становлення і реалізації життєвих планів особистості, потреба у її вирішенні є особливо нагальною саме у дорослому віці, у період зрілості. Проте психологи констатують нездатність багатьох людей самостійно конструювати осмислені та реалістичні життєві плани, що може перешкоджати їхній самореалізації як особистості та як фахівця [1]. У зв'язку з цим, в епіцентрі наукових досліджень має знаходитися питання психологічних умов формування життєвих планів особистості, що є вельми важливим для вітчизняної психологічної науки та практики.

Основні матеріали дослідження. З метою дослідження психологічних умов і особливостей становлення життєвих планів особистості у період середньої дорослості (що охоплює вік 40-65 років) [2], було використано Шкалу суб'єктивного благополуччя, розроблену французьким психологом А.Перуе-Бадю та адаптовану М.В.Соколовою [3]. У дослідженні взяли участь 78 осіб (зокрема 27 чоловіків і 51 жінка). Метою застосування цієї методики було вимір емоційного компонента. Шкала складається із 17 пунктів, зміст яких пов'язаний з емоціональним станом, соціальним положенням та деякими фізичними симптомами. У відповідності до змісту пункти поділяються на шість кластерів: напруженість і чутливість (2, 12, 16); ознаки, що супроводжують основну психоемоційну симптоматику (9, 14, 17); зміни настрою (1, 11); значимість соціального оточення (3, 6, 8); самооцінка здоров'я (7, 15); ступінь задоволення повсякденною діяльністю (5, 10, 13). Ключ до тесту: «прямі» пункти (номер обраної відповіді прямо відповідає отриманому балу) – N 1, 3, 4, 5, 7, 8, 11, 13, 15; «зворотні» пункти (залікування балів номерам відповідей носить зворотний